

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

SWEDAC

Yttrande över förslag till ändringar i föreskrifter om mätare för aktiv elenergi och mätsystem för mätning av överförd el

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

Förslaget avser införande av krav på och kontroll av elmätare och mätsystem som används för mätning av el som producerats i en elproduktionsanläggning som matar in el i ett elnät som inte omfattas av nätkoncession (IKN) för elproducenter som får tilldelning av ursprungsgarantier. Förslaget innebär att innehavaren av en sådan produktionsanläggning ska säkerställa att mätsystemet uppfyller de krav och genomgår sådan kontroll som följer av Swedacs föreskrifter om elmätare och mätsystem.

Föreskrifterna bedöms träda i kraft den 1 januari 2025.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Bakgrund och syfte med förslaget

Enligt förordningen med instruktion för Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) ansvarar Swedac för bland annat reglerad mätteknik. Inom detta område ska Swedac bidra till väl fungerande marknader, där konsumenter och andra aktörer känner tillit till samhället och där goda förutsättningar skapas för internationell handel och en effektiv inre marknad, genom att upprätthålla ett behovsanpassat regelverk för reglerad mätteknik och utöva tillsyn och marknadskontroll över produkter inom ansvarsområdet. Swedac har två regelverk som rör elmätare och elmätsystem, föreskrifter om mätare för aktiv elenergi och föreskrifter om mätsystem för mätning av överförd el. Swedac föreslår nu ändringar i dessa föreskrifter.

I föreskrifterna finns det fem olika kategorier av mätsystem och indelningen beror av den mätsystemeffekt som förutses i anläggningen. I mätsystem, kategori 1 ingår endast en elmätare medan det även ingår strömtransformator i kategori 2 och ström- och spänningstransformator i kategori 3 - 5. Mätsystem kategori 1 i huvudsak för mätning av

elenergi i hushåll. Mätssystem kategori 2 används till exempel för flerbostadshus och mindre industrier, medan övriga mätsystem används i industrier och andra anläggningar med högre effekt. Bakgrunden till förändringarna är att elcertifikatsystemet kommer att avslutas och stängs för produktionsanläggningar som tas i drift efter utgången av 2021. För att bli berättigad ett elcertifikat finns i Swedacs föreskrifter krav på att säkerställa tillförlitlighet i mätvärdena i det icke koncessionspliktiga nätet (med detta uttryck menas den del av nätet som inte är tillståndspliktigt). Det kravet har i praktiken inneburit att även de elproducenter som får tilldelning av ursprungsgarantier säkerställt tillförlitligheten i sina mätvärden då det varit samma kollektiv som tilldelats elcertifikat. Eftersom nya anläggningar som tagits i drift efter stoppdatumet inte längre kan få elcertifikat anses det nu finnas ett behov av att meddela föreskrifter för att säkerställa mätvärdena för just tilldelning av ursprungsgarantier.

Syftet med ändringarna som Swedac föreslår är alltså att tillförlitligheten i mätvärdena för tilldelning av ursprungsgarantier i IKN (icke koncessionspliktigt nät, det vill säga nät som inte behöver tillstånd) ska kunna säkerställas. För att kunna göra det behöver Swedac utvidga tillämpningsområdet för att reglerna om krav på och kontroll av elmätare och mätsystem även ska omfatta tilldelning av ursprungsgarantier i IKN. Förändringen innebär att innehavaren av en produktionsanläggning på icke koncessionspliktigt nät som är berättigad till tilldelning av ursprungsgarantier ska säkerställa att elmätaren eller mätsystemet uppfyller de krav och genomgår sådan kontroll som följer av föreskrifterna.

Regelrådet finner att beskrivningen av bakgrund och syfte är godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

Det huvudsakliga syftet med ändringarna som Swedac föreslår är att mätning av ursprungsgarantier som tilldelas i IKN är enhetlig och korrekt. Att välja att inte införa regler om krav på och kontroll av elmätare och mätsystem som används för tilldelning av ursprungsgarantier i IKN innebär att de krav som finns på mätning och rapportering av ursprungsgarantier inte riktigt uppnår sitt syfte. Att krav på mätning ska få avsedd effekt förutsätter att de mätinstrument som används också uppfyller krav såsom mätnoggrannhet och genomgår regelbundna kontroller. Dessutom medför ett så kallat nollalternativ att det finns olika regler för elproducenter som tilldelas ursprungsgarantier beroende på om det rör sig om det koncessionspliktiga eller icke koncessionspliktiga nätet. Det skulle i sin tur innebära nackdelar för de som handlar med ursprungsgarantier som tilldelats i det icke koncessionspliktiga nätet eftersom mätvärdena inte har samma tillförlitlighet som för de som tilldelats ursprungsgarantier i det koncessionspliktiga nätet. Swedacs förslag till föreskriftsförändringar utgörs av en utvidgning i tillämpningsområdet för regelverket om elmätare och mätsystem till att även omfatta tilldelning av ursprungsgarantier i nät utan stöd av koncession. Förslaget motiveras av att kravet på att säkerställa mätvärdets tillförlitlighet för tilldelning av ursprungsgarantier såväl med som utan stöd av koncession bör ske på ett enhetligt sätt.

En alternativ lösning skulle kunna vara att ställa andra mätnoggrannhetskrav än de som ställs på ursprungsgarantier som tilldelas inom det koncessionspliktiga nätet, men det bedöms varken lämpligt eller enklare att genomföra. Inte minst på grund av att problematiken kring ett icke enhetligt regelverk skulle kvarstå. Det bedöms således inte finnas några alternativa lösningar till att ändra i föreskrifterna för att uppnå det syfte som redogjorts för ovan. Krav på och kontroll av elmätare och mätsystem regleras idag genom föreskrifter och de problem som identifierats avseende tillförlitligheten i mätningen för tilldelning av ursprungsgarantier i IKN

bedöms lösas bäst genom ändringar i föreskrifterna. Det bedöms inte heller finnas några lämpliga alternativa förslag till utformning av regleringen.

Regelrådet finner att förslagsställaren har presenterat såväl en alternativ lösning som en nollalternativlösning och konsekvenserna av desamma.

Regelrådet finner att beskrivningen av alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd är godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

Europaparlamentets och rådets direktiv om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, det så kallade omarbetade förnybartdirektivet innehåller bestämmelser om ursprungsgarantier för förnybar el. Av direktivet följer bland annat att medlemsstaterna eller de behöriga organ som utsetts ska inrätta lämpliga mekanismer för att säkerställa att ursprungsgarantier är korrekta, tillförlitliga och skyddade mot bedrägeri. För att säkerställa att systemet med ursprungsgarantier och de utfärdade ursprungsgarantierna är tillförlitliga måste mängden energi mätas. Det omarbetade förnybartdirektivet får genom lydelsen "korrekta, tillförlitliga och skyddade mot bedrägeri" anses innehålla krav på mätning och att mätvärdena som ligger till grund för ursprungsgarantier är kvalitetssäkrade genom mätnoggrannhetskrav. Direktivet talar alltså om att underlag för ursprungsgarantier ska vara korrekta. Medlemsstaterna ska även säkerställa att de krav som införs för ursprungsgarantier är förenliga med standarden för ursprungsgarantier. Det är en europeisk standard som fastställer tekniska krav och bidrar till att underlätta standardiseringsprocessen för ursprungsgarantier. Standarden utfärdades för första gången 2013 och innehåller krav för ursprungsgarantier för el. Den har hittills varit frivillig för medlemsstaterna i EU att följa, men genom omarbetningen av förnybartdirektivet blir standardens innehåll tvingande. Den reviderade standarden kommer att utökas till att, utöver utökade krav på ursprungsgarantier för el, omfatta krav på gas, kyla och värme. Standarden kommer bland annat att innehålla definitioner av viktiga begrepp och regler för mätning, registrering, utfärdande, överföring och annullering av ursprungsgarantier. Mycket arbete återstår dock, och det är osäkert när standarden kommer att vara klar. Oavsett vilka krav som eventuellt kommer att finnas i den reviderade standarden bedömer Swedac att de föreslagna ändringarna i föreskrifterna överensstämmer med det syfte som anges om att ursprungsgarantier ska vara korrekta och tillförlitliga. De ändringar som Swedac föreslår får därmed anses vara i linje med Sveriges implementering av direktivet.

De föreslagna bestämmelserna bedöms överensstämma med Sveriges skyldigheter med anledning av medlemskapet i EU. De föreslagna föreskrifterna är sådana tekniska föreskrifter som ska anmälas till EU-kommissionen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv.

Regelrådet finner att förslagsställaren har redogjort för förslagets koppling till det så kallade förnybartdirektivet och har funnit att förslaget överensstämmer med detta. Förslagsställaren har också informerat om att EU-kommissionen ska underrättas om att föreskrifterna i enlighet med EU-parlamentets och ministerrådets direktiv.

Regelrådet finner att beskrivningen av förslagets överensstämmelse med EU-rätten är godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

Eftersom det redan har förflutit viss tid sedan stoppdatumet för elcertifikat är det angeläget att låta de föreslagna ändringarna träda i kraft så snart som möjligt, skriver förslagsställaren. Före det att ändringarna beslutas behöver det finnas tid i ungefär sex månader för att anmäla dem. Ändringarna bedöms därför som tidigast kunna träda i kraft den 1 januari 2025, enligt konsekvensutredningen. Mot bakgrund av att alla elmätare och mätsystem förmodas uppfylla kraven i föreskrifterna senast vid utgången av 2024 anser Swedac att även kraven på kontroll i föreskrifterna kan börja iakttas vid datum för ikraftträdande. Startpunkten för kontrollintervallet för redan installerad utrustning blir således från datum för ikraftträdande. Några ytterligare övergångsregler till aktuellt förslag bedöms inte behövas.

Föreskrifterna och information om ikraftträdandet kommer att finnas på Swedacs webbplats. Det bedöms inte finnas något behov av ytterligare informationsinsatser uppger förslagsställaren.

Regelrådet finner att förslagsställaren har redogjort för bakgrunden till vald tidpunkt för införande av förslaget och även redogjort för behovet av de särskilda informationsinsatser som föreligger.

Regelrådet finner beskrivningen av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och speciella informationsinsatser är godtagbar.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

Av konsekvensutredningen framgår att elproducenter, nätägare och rapportörer berörs av förslaget.

De föreslagna föreskriftsändringarna berör främst de cirka 6 700 elproducenter som innehar produktionsanläggningar där mätning av el sker i IKN för tilldelning av ursprungsgarantier, genom att dessa aktörer ska se till att deras elmätare och mätsystem uppfyller de krav och genomgår sådan kontroll som följer av föreskrifterna. Av dessa elproducenter är cirka 2600 aktiebolag och 90 handelsbolag, vilka berörs av förslaget enligt remissen.

Det finns 58 nätägare som idag hanterar mätning och rapportering för anläggningar som tilldelas ursprungsgarantier inom IKN. Nätägarna består främst av medelstora och stora företag samt ett fåtal små företag, ekonomiska föreningar och kommuner.

Det finns 10 övriga rapportörer som mäter och rapporterar mätvärden för anläggningar som tilldelas ursprungsgarantier inom IKN. Dessa består av tre stora företag, ett medelstort företag, två små företag, tre mikroföretag och en ekonomisk förening.

Regelrådet finner att förslagsställarens beskrivning av berörda företag utifrån antal, storlek och bransch är godtagbar.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Administrativa kostnader

Genom föreslagna ändringar införs ett dokumentationskrav för elmätning för tilldelning av ursprungsgarantier i det icke koncessionspliktiga nätet. De nya kraven innebär att en innehavare av en anläggning ska förvara all dokumentation om en mätare eller ett mätsystem inklusive kontrollrapporten. Då det sannolikt huvudsakligen är rapportörerna som hanterar dokumentationen uppskattas både tidsåtgången och de administrativa kostnaderna vara förhållandevis små eftersom de redan förmodas ha rutiner för dokumentationshantering. Förslagen bedöms i övrigt inte leda till någon särskild tidsåtgång eller administrativa kostnader.

Förslagsställaren har givit uppgifter om att rapportörerna för mätsystemen antas ha fungerande rutiner för dokumenthantering och att tidsåtgången samt de administrativa kostnaderna mot denna bakgrund uppskattas bli små. Regelrådet finner inte någon anledning att ifrågasätta denna uppgift.

Regelrådet finner att beskrivningen av de administrativa kostnaderna är godtagbar.

Andra kostnader och verksamhet

Av konsekvensutredningen förstås att Energiföretagen Sverige AB (en större branschorganisation som samlar 400 företag från energibranschen), nätägare och rapportörer uppger att den överväldigande majoriteten av elmätare och mätsystem som i dagsläget är i bruk uppfyller kraven. De elmätare som används för tilldelning av ursprungsgarantier i IKN uppskattas således till stor del redan vara anpassade till Swedacs förslag till föreskriftsändring. Enligt Energimyndighetens uppgifter kan huvuddelen av alla elmätare som används i IKN hantera den mätmetod (kvartermätning, att mäta i intervall om 15 minuter) som krävs men uppskattningsvis åtta procent kommer att behöva bytas ut. De elmätare som inte antas uppfylla Swedacs krav bör rimligtvis finnas bland de åtta procenten. Även om risken är liten att elmätarna byts ut till sådana som inte både uppfyller kravet på kvartermätning och Swedacs krav på elmätare, anser Swedac att det är bra att införandet av dessa föreskriftsändringar sker i anslutning till Energimyndighetens så att berörda aktörer kan beakta båda myndigheters krav när de införskaffar nya elmätare för att ersätta de gamla. Eftersom ett utbyte av elmätare kommer att ske oavsett Swedacs förslag är frågan om Swedacs krav på elmätare är förenat med ytterligare kostnader vad gäller typen av elmätare som ska införskaffas. Kostnader förknippade med ett mätarbyte i enlighet med Swedacs krav finns uppskattade i Energimarknadsinspektionens rapport Funktionskrav på framtidens elmätare. Kostnadsuppskattningen för nya mätare uppgår till 1 000 kr för mindre anläggningar och 1 500 kr för större anläggningar. Energimyndigheten har inför sina föreskriftsändringar utgått från dessa uppgifter och gjort en utförlig beräkning av de kostnadsmissiga och andra konsekvenser som ett byte och installation av elmätare medför. Då Energimyndighetens kostnadsberäkningar innefattar elmätare som är anpassade till Swedacs föreskrifter bedöms de ändringar som Swedac nu föreslår inte ha några specifika ekonomiska eller andra konsekvenser vad det gäller behov av att byta elmätare. De elmätare som i dagsläget inte uppfyller kraven i Swedacs föreskrifter kommer att bytas ut till och med 2024 till följd av ändringarna Energimyndighetens föreskrifter om ursprungsgarantier för el. Efter utgången av år 2024 bedömer Swedac att samtliga elmätare som används för tilldelning av ursprungsgarantier kommer att uppfylla aktuella krav. När det gäller kraven på elmätare anser Swedac att dessa utan särskilda svårigheter kan börja iakttas redan vid

ikraftträdande. De elmätare som redan är i bruk påverkas inte av Swedacs föreskrifter. Det är först när mätare byts ut som kraven i föreskrifterna måste beaktas. En annan kostnadsmässig konsekvens utgörs av att mätutrustningen kommer att behöva genomgå regelbundna kontroller. Dessa kontroller utförs av ett av Swedac ackrediterat kontrollorgan. När det gäller kontroll av mätsystem kategori 1 är det sannolikt att de mätare som hanteras av ett elnätföretag omfattas av samma statistiska kontroll som mätare i det koncessionspliktiga nätet. Den kontrollen är mycket kostnadseffektiv eftersom elnätsföretagen samordnar kontrollen mellan sig. Det är svårt att uppskatta kostnaden för en enskild mätare då det beror på hur många mätare som finns i ett parti som ska genomgå statistisk kontroll. I det fall mätaren inte omfattas av statistisk kontroll kommer sannolikt mätare tas ned och kontrolleras i tioårsintervall där mätarhanteringen uppskattas till 2000 kr och kontrollen till 500 kr för en enskild mätare. När det gäller kontroll av mätsystem i kategori 2 - 5 sker den i fält. Den kontrollen kan enligt uppgift från kontrollorgan på området kosta allt från 500 kr till 20 000 kr beroende av mätsystemkategori. I det fall ett mätsystem behöver byggas om för att uppfylla krav kan den kostnaden uppgå till mellan 15 000 kr till 500 000 kr. Inte heller i det här avseendet anser Swedac att ändringarna bör innebära någon större ökning i kostnader vad det gäller ombyggnation av mätsystemet eftersom mätsystemen i de flesta fall redan uppfyller kraven och för att resterande ändå behöver byta mätare eller komponenter i sina system med anledning av kraven från Energimyndigheten. Sammanfattningsvis är det i huvudsak kostnaden för själva kontrollen som blir en konsekvens till följd av Swedacs föreslagna ändringar.

Regelrådet förstår det som att de flesta elproducenter redan idag har uppdaterade mätinstrument och att för dem kommer kostnader då främst bestå av uppgivna kostnader för löpande kontroller. För den mindre grupp elproducenter som inte har uppdaterad utrustning uppkommer vissa engångskostnader som angivits. Kostnader för att införa dessa mätare är dock inte enbart en effekt av Swedacs föreskrifter utan även av föreskrifter från Energimyndigheter som ställer krav på mätutrustning enligt remissen. Förslagsställaren uppger att den främsta konsekvensen av förslagets kostnadsmässigt är att kontrollkostnader uppstår. Regelrådet finner inte någon anledning att ifrågasätta denna uppgift.

Regelrådet finner att det hade varit önskvärt med ytterligare resonemang om hur företagens verksamheter påverkas av förslaget. Av remissen går dock att förstå att många företag idag har aktuell utrustning som inte behöver bytas ut och rutiner för dokumenthantering till följd av förslaget. För dessa företags verksamheter antar Regelrådet att konsekvenserna för verksamheten blir små. För den mindre grupp företag som behöver byta sin mätutrustning antar Regelrådet att detta främst är en kostnadsfråga och av vad som kan utläsas av förslaget, inte en fråga som i större utsträckning påverkar verksamheten och hur den bedrivs.

Regelrådet finner att beskrivningen av företagens andra kostnader och beskrivningen av företagens verksamhetspåverkan är godtagbar.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

Regleringen bedöms ha en positiv påverkan på konkurrensförhållanden. Mängden producerad el som ligger till grund för ursprungsgarantier ska mätas korrekt oavsett om den sker i det koncessionspliktiga eller i det icke koncessionspliktiga nätet.

Av konsekvensutredningen kan Regelrådet utläsa att förslaget bidrar till att relationen mellan producerad el och ursprungsgarantier genom förslaget ska kvalitetssäkras och bidra till att villkoren för elproducenter blir så lika som möjligt. I enlighet med förslagsställaren antar Regelrådet att detta kan bidra till att konkurrens kan ske på mer lika villkor vilket leder till en positiv påverkan på konkurrensen i branschen.

Regelrådet finner att beskrivningen av konkurrensförhållandena för berörda företag är godtagbar.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

Förslagen bedöms inte leda till någon påverkan på företagen i andra avseenden. Regelrådet finner att även om ingen beskrivning återfinns av regleringens påverkan på företagen i andra avseenden är det i detta fall godtagbart.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

Förslagsställaren uppger att det inte är möjligt att anpassa förslagen på något särskilt sätt till små företag. Den påverkan som regleringen innebär för företagen i fråga om kostnader och övriga konsekvenser är också förhållandevis begränsad uppges i konsekvensutredningen. Det bedöms mot denna bakgrund att några särskilda hänsyn inte behöver tas till små företag vid reglernas utformning.

Regelrådet finner att beskrivningen av särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning är godtagbar.

Sammantagen bedömning

Sammantaget finner Regelrådet att förslagsställaren har beskrivit alla delaspekter på ett godtagbart sätt.

Regelrådet förstår av förslaget att det bidrar till att mätningen av producerad el på ett mer rättvisande sätt kan uppskattas i förhållande till ursprungsgarantierna. För de flesta företag uppstår marginella ökade kostnader för kontroller, men i övrigt ingen kostnad för utrustning. För andra företag uppstår förutom kontrollkostnader även kostnader för byte av mätutrustning, men dessa krav är inte endast ett resultat av förslaget utan också av andra föreskrifter med krav på området.

Regelrådet finner därför att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Stöd till regelgivare i konsekvensutredningsarbetet finns i [Tillväxtverkets handledning för konsekvensutredning](#).

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 2 maj 2024.

I beslutet deltog: Anna-Lena Bohm, ordförande, Helena Fond, Hans Peter Larsson, Lennart Renbjör och Lars Silver.

Ärendet föredrogs av: Anna Nilsson

Anna-Lena Bohm

Ordförande

Anna Nilsson

Föredragande